ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР

ДО АКЦИОНЕРИТЕ НА

ДОВЕРИЕ - ОБЕДИНЕН ХОЛДИНГ АД

Доклад относно одита на консолидирания финансов отчет

Мнение

Ние извършихме одит на консолидирания финансов отчет на **ДОВЕРИЕ - ОБЕДИНЕН ХОЛДИНГ АД** и неговите дъщерни дружества („Групата"), съдържащ консолидирания отчет за финансовото състояние към 31 декември 2020 г. и консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход, консолидирания отчет за промените в собствения капитал и консолидирания отчет за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителните приложения към консолидирания финансов отчет, съдържащи и обобщено оповестяване на съществените счетоводни политики.

По наше мнение, приложеният консолидиран финансов отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти, консолидираното финансово състояние на Групата към 31 декември 2020 г. и нейните консолидирани финансови резултати от дейността и консолидираните парични потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одитора за одита на консолидирания финансов отчет". Ние сме независими от Групата в съответствие с Международния етичен кодекс на професионалните счетоводители (включително Международни стандарти за независимост) заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на консолидирания финансов отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМСЕС. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Ключови одиторски въпроси

Ключови одиторски въпроси са тези въпроси, които съгласно нашата професионална преценка са били с най-голяма значимост при одита на консолидирания финансов отчет за текущия период. Тези въпроси са разгледани като част от нашия одит на консолидирания финансов отчет като цяло и формирането на нашето мнение относно него, като ние не предоставяме отделно мнение относно тези въпроси.

hlb.bg

149-151, Konstantin Velichkov blvd., Sofia 1309, Bulgaria
TEL: +359 (2)920 2201 **FAX:** +359 (2)920 3665 **EMAIL:** office@hlb.bg

Обезценка на предоставени кредити и аванси на банкови клиенти (дъщерно дружество ТБ Молдиндконбанк СА)

Пояснителна бележка 2.25.2. Обезценка на финансови активи, Пояснителна бележка 29 Кредити на банкови клиенти Пояснителна бележка 43.9 Кредитен риск (Кредитен риск от банкови операции) към консолидирания финансов отчет, представят детайлна информация за оценката на загубата от обезценка на предоставените кредити и аванси на клиенти към 31 декември 2020 г.

Ключов одиторски въпрос	Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит
Коректното оценяване на обезценката на кредити и аванси на клиенти изисква значими преценки от страна на ръководството на Групата. Оценяването на натрупаните обезценки на кредити и аванси на клиенти, съгласно изискванията на МСФО 9, включва оценката на 12 месечни очаквани кредитни загуби, както и такива за целия живот на кредита, оценка относно наличието на значително повишение на кредитния риск или настъпването на неизпълнение. Към 31 декември 2020 г. стойността на кредитите и аванси на клиенти преди обезценка възлиза на 766,885 хил. лв., а провизията за обезценка възлиза на 28,259 хил. лв. Установяването на значително повишение на кредитния риск или настъпването на неизпълнение и оценката на 12 месечните очаквани кредитни загуби, както и тези за целия живот на кредита са част от процеса на оценяване на Банката, което, освен всички други фактори, се базира на модели за кредитен риск, специфични идентификатори за значимо повишение на кредитния риск и неизпълнение, финансовото състояние на контрагента, очакваните бъдещи парични потоци или стойността на обезпечението. Пандемията COVID-19 е повлияла значително на местната икономика в Молдова. Влошаването на кредитното качество на финансовите активи поради пандемията и свързаните с нея мерки оказват влияние върху измерването на	По време на нашия одит, одиторските ни процедури включваха, без да се ограничават до: Комуникация с одитора на компонент, получаване на достъп до модели за обезценка на банката и до одиторската документация, разбиране за процесите на оценка и тестване (въз основа на извадка) дизайна и оперативната ефективност на контролите по отношение на процесите по кредитиране и провизиране. Ние получихме разбиране за критериите и разпределяне на кредита към съответната Фаза, извършихме преглед на моделите за очаквана кредитна загуба, включително и точността на изчисленията. Беше ни предоставена одиторска документация за тестване трансфера на данни от банковия софтуер и свързаните с това изчисления. Също така, по отношение на заемите, получихме необходимата информация, свързана с вътрешния контрол, включващ контроли, гарантиратиращи, че данните, върху които се изчисляват ключовите параметри, а именно вероятността от неизпълнение („PD“) и загубата в случай на обезценка („LGD“), се прехвърлят правилно и изцяло от базата данни на Банката в статистическите модели и се актуализират редовно. Прегледахме изчисленията на дисконтирани парични потоци и очакваните бъдещи

hlb.bg

149-151, Konstantin Velichkov blvd., Sofia 1309, Bulgaria
TEL: +359 (2)920 2201 FAX: +359 (2)920 3665 EMAIL: office@hlb.bg

очакваната кредитна загуба, включително идентифициране на значително увеличение на кредитния риск. COVID-19 доведе до увеличаване на несигурността по отношение на икономическите перспективи и заедно с различните правителствени мерки, включително мораториума върху плащания по кредити, което повиши сложността на оценката и мониторинга на финансовото състояние на клиентите, изискващо повишено ниво на преценка при изчисляване на обезценките на кредити и аванси. Използването на различни техники за финансово моделиране, сценарии и допускания може да доведе до различни оценки на разхода за обезценка на кредитите и аванси на клиенти. Поради това, че тази позиция представлява значима част от общите активи на Групата (34%) и предвид свързаната с нея несигурност по отношение на преценките, ние считаме това за ключов одиторски въпрос.	парични потоци, включително оценка на обезпечението. Извършихме различни видове аналитични процедури за провизиите за заеми. Комуникирахме оценката на адекватността на допусканията и преценките на Банката, свързани с въздействието на пандемията от COVID-19, включително мораториума върху плащания по кредити, върху оценката на очакваните кредитни загуби и всички аспекти на процеса по определянето им. Също така преценихме дали съответните оповестявания в консолидирания финансов отчет отразяват по подходящ начин излагането на Групата, чрез дъщерното ѝ дружество на кредитен риск и съответстват ли на МСФО.

Оценка на адекватността на техническите (застрахователните) резерви в размер на 7,168хил. лв.

Дискутираният ключов одиторски въпрос се отнася за Пояснителна бележка 10 и Пояснителна бележка 38 към консолидирания финансов отчет.

Ключов одиторски въпрос	Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит
Групата, чрез застрахователните си дъщерни дружества предлага застрахователни продукти и има специфични ангажименти, свързани с определянето на застрахователните резерви, което е присъщо на застрахователния бизнес. Застрахователните резерви на Групата включват пренос-премиен резерв („ППР“), резерв за предстоящи плащания и други технически резерви. Приблизителната оценка на застрахователните резерви включва	По време на нашия одит, одиторските ни процедури включваха, без да са ограничени до: Проверка на правилата и процедурите на Групата за формиране на застрахователните резерви за съответствие с нормативните изисквания. Оценихме естеството на застрахователния портфейл и поетите рискове, за да установим характера на задълженията по сключените застрахователни договори. Оценихме видовете застрахователни резерви, пълнотата на рисковете, които

hlb.bg

149-151, Konstantin Velichkov blvd., Sofia 1309, Bulgaria
TEL: +359 (2)920 2201 FAX: +359 (2)920 3665 EMAIL: office@hlb.bg

прилагането на значителни преценки от страна на ръководството предимно по отношение на: тенденциите в развитието на щетите, оценката затова, доколко са подходящи входящите данни и необходимостта от съответни корекции на тези данни, преценки по отношение на честотата и тежестта на претенциите и съответните разходи за ликвидация на претенции, както и поради дългия времеви хоризонт. Поради тези причини оценката на застрахователните резерви и оповестяванията във финансовия отчет на Групата, изискват и предполагат множество преценки, допускания и специфични изчисления, включително участия на експерти. Затова ние сме определили този въпрос като ключов одиторски въпрос.	покриват, базата и използваните методи за определяне на този резерв. Ние проследихме актюерските изчисления относно застрахователните резерви, като извършихме сравнение с правилата, прилагани от Групата, като за целта използвахме специалисти (актюери), наети от нас. Ние оценихме адекватността на резервите чрез актюерски изчисления, като за целта използвахме специалисти (актюери), наети от нас. Ние проследихме пълнотата на оповестяванията в консолидирания финансов отчет на Групата относно застрахователните резерви.

Друга информация, различна от консолидирания финансов отчет и одиторския доклад върху него

Ръководството носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от консолидиран доклад за дейността, в т.ч. декларация за корпоративно управление и консолидирана нефинансова декларация, изготвени от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва консолидирания финансов отчет и нашия одиторски доклад, върху него, която получихме преди датата на нашия одиторски доклад.

Нашето мнение относно консолидирания финансов отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на консолидирания финансов отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с консолидирания финансов отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване.

В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

hlb.bg

149-151, Konstantin Velichkov blvd., Sofia 1309, Bulgaria
TEL: +359 (2)920 2201 FAX: +359 (2)920 3665 EMAIL: office@hlb.bg

Отговорности на ръководството и лицата, натоварени с общо управление за консолидирания финансов отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този консолидиран финансов отчет в съответствие с МСФО, приложими в ЕС и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на консолидираните финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка.

При изготвяне на консолидирания финансов отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Групата да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Групата или да преустанови дейността на Групата, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Лицата, натоварени с общо управление, носят отговорност за осъществяването на надзор над процеса по финансово отчитане на Групата.

Отговорности на одитора за одита на консолидирания финансов отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали консолидираният финансов отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този консолидиран финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

— идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания в консолидирания финансов отчет, независимо дали дължащи се на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.
— получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Групата.

hlb.bg

149-151, Konstantin Velichkov blvd., Sofia 1309, Bulgaria
TEL: +359 (2)920 2201 **FAX:** +359 (2)920 3665 **EMAIL:** office@hlb.bg

- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.
- достигаме до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Групата да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания в консолидирания финансов отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Групата да преустанови функционирането си като действащо предприятие.
- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на консолидирания финансов отчет, включително оповестяванията, и дали консолидираният финансов отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.
- получаваме достатъчни и уместни одиторски доказателства относно финансовата информация на предприятията или стопанските дейности в рамките на Групата, за да изразим мнение относно консолидирания финансов отчет. Ние носим отговорност за инструктирането, надзора и изпълнението на одита на Групата. Ние носим изключителната отговорност за нашето одиторско мнение.

Ние комуникираме с лицата, натоварени с общо управление, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Ние предоставяме също така на лицата, натоварени с общо управление, изявление, че сме изпълнили приложимите етични изисквания във връзка с независимостта и че ще комуникираме с тях всички взаимоотношения и други въпроси, които биха могли разумно да бъдат разглеждани като имащи отношение към независимостта ни, а когато е приложимо, и свързаните с това предпазни мерки.

Сред въпросите, комуникирани с лицата, натоварени с общо управление, ние определяме тези въпроси, които са били с най-голяма значимост при одита на консолидирания финансов отчет за текущия период и които следователно са ключови одиторски въпроси. Ние описваме тези въпроси в нашия одиторски доклад, освен в случаите, в които закон или нормативна уредба възпрепятства публичното оповестяване на информация за този въпрос или когато, в изключително редки случаи, ние решим, че даден въпрос не следва да бъде комуникиран в нашия доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последствия от това действие биха надвишили ползите от гледна точка на обществения интерес от тази комуникация.

hlb.bg

149-151, Konstantin Velichkov blvd., Sofia 1309, Bulgaria
TEL: +359 (2)920 2201 **FAX:** +359 (2)920 3665 **EMAIL:** office@hlb.bg

HLB BULGARIA

Доклад във връзка с други законови и регулаторни изисквания

Допълнителни въпроси, които поставят за докладване Законът за счетоводството и Законът за публичното предлагане на ценни книжа

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, описани по-горе в раздела „Друга информация, различна от консолидирания финансов отчет и одиторския доклад върху него“ по отношение на консолидирания доклад за дейността, декларацията за корпоративно управление на Групата и консолидираната нефинансова декларация, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискваните по МОС, съгласно „Указания относно нови и разширени одиторски доклади и комуникация от страна на одитора" на професионалната организация на регистрираните одитори в България, Института на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС)“. Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становище относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството и в Закона за публичното предлагане на ценни книжа (чл. 100н, ал. 10 от ЗППЦК във връзка с чл. 100н, ал. 8, т. 3 и 4 от ЗППЦК), приложими в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

а) Информацията, включена в консолидирания доклад за дейността за финансовата година, за която е изготвен консолидираният финансов отчет, съответства на консолидирания финансов отчет.
б) Консолидираният доклад за дейността е изготвен в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството и на чл. 100(н), ал. 7 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа.
в) В декларацията за корпоративно управление на Групата за финансовата година, за която е изготвен консолидираният финансов отчет, е представена изискваната от чл. 100(н), ал. 8 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа информация.
г) Консолидираната нефинансова декларация за финансовата година, за която е изготвен консолидираният финансов отчет, е предоставена и изготвена в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.

Становище във връзка с чл. 100(н), ал. 10 във връзка с чл. 100 н, ал. 8, т. 3 и 4 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа

На база на извършените процедури и на придобитото познаване и разбиране на дейността на Групата и средата, в която тя работи, по наше мнение, описанието на основните характеристики на системите за вътрешен контрол и управление на риска на Групата във връзка с процеса на финансово отчитане, което е част от консолидирания доклад за дейността (като елемент от съдържанието на декларацията за корпоративно управление) и информацията по чл. 10, параграф 1, букви "в", "г", "е", "з" и "и" от Директива 2004/25/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 година относно предложенията за поглъщане, не съдържат случаи на съществено неправилно докладване.

hlb.bg

149-151, Konstantin Velichkov blvd., Sofia 1309, Bulgaria
TEL: +359 (2)920 2201 FAX: +359 (2)920 3665 EMAIL: office@hlb.bg

Докладване съгласно чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014 във връзка с изискванията на чл. 59 от Закона за независимия финансов одит

Съгласно изискванията на Закона за независимия финансов одит във връзка с чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014, ние докладваме допълнително и изложената по-долу информация.

— ЕЙЧ ЕЛ БИ БЪЛГАРИЯ ООД е назначено за задължителен одитор на консолидирания финансов отчет за годината, завършваща на 31 декември 2020 г. на **ДОВЕРИЕ - ОБЕДИНЕН ХОЛДИНГ АД** от общото събрание на акционерите, проведено на 24 юни 2020 г., за период от една година.

— Одитът на консолидирания финансов отчет за годината, завършваща на 31 декември 2020г. на Групата представлява четвърти пълен непрекъснат ангажимент за задължителен одит на тази група, извършен от нас.

— Потвърждаваме, че изразеното от нас одиторско мнение е в съответствие с допълнителния доклад, представен на одитния комитет на **ДОВЕРИЕ - ОБЕДИНЕН ХОЛДИНГ АД**, съгласно изискванията на чл. 60 от Закона за независимия финансов одит.

— Потвърждаваме, че не сме предоставяли посочените в чл. 64 от Закона за независимия финансов одит забранени услуги извън одита.

— Потвърждаваме, че при извършването на одита сме запазили своята независимост спрямо Групата.

Одиторско дружество

„ЕЙЧ ЕЛ БИ БЪЛГАРИЯ" ООД

Вероника Ревалска

Управител

Регистриран одитор, отговорен за одита

26 април 2021 г.

hlb.bg

149-151, Konstantin Velichkov blvd., Sofia 1309, Bulgaria

TEL: +359 (2)920 2201 **FAX:** +359 (2)920 3665 **EMAIL:** office@hlb.bg